

Det er en stor glæde for SDK, at kunne præsentere gode kunstværker af to norske kunstnere bosat i Bergen på Norges vestkyst. Det er en levende udstilling med titlen »Relasjoner« i norsk sprog, hvor værkerne er til salg. Vi har valgt at formidle omtalen af projektet, som udstillingen er, på norsk i lyset af det nordiske samarbejde.

Kwestan Jamal Bawan er født i 1965 og har boet i Norge siden 1998. Hun er uddannet kunster fra Kurdistan, Sulaymania Institute of Fine Art i 1985 og videreuddannet med en mastergrad fra Bergens Kunstakademi i 2009. Hun udtrykker sig i mange teknikker, maleri, tegning, installation og performance.

Kunstneren har udstillet separat overalt i Norge siden 1998 og før det i Kurdistan, Nordirak. Det er også blevet til en del gruppeudstillinger i Norge såvel som i udlandet, ligesom hun siden 2015 har lavet flere performances. Kunstneren har modtaget flere stipendier bl.a. fra Norsk Kulturråd, som hun bl.a. også har solgt til.

Carl Martin Hansen er født i 1956 i Danmark og har boet i Norge i en længere årrække. Han er uddannet på Hochschule für Bildende Kunst i Hamburg i 1993, Vestlandets Kunstakademi i Bergen 1994 og Kunstakademiet i Düsseldorf i 1998. Kunstneren har siden starten af 1990'erne udstillet separat i utallige kunstforeninger, gallerier og kunstmuseer i Norge og i udlandet i bl.a. Tyskland og Sverige. Han er repræsenteret i en del offentlige samlinger bl.a. Norsk Kulturråd. Kunstneren har modtaget flere offentlige legater og priser bl.a. fra Billedkunstnernes Vederlagsfond og projektstøtte bl.a. fra Norsk Kulturråd og Debutantprisen fra Norsk Kulturfond i 1995.

SAMMENSLUTNINGEN AF DANSKE KUNSTFORENINGER
SDKUNST.DK · 2019-20

Relasjoner

KWESTAN JAMAL BAWAN · CARL MARTIN HANSEN

Relasjonen mellom Jamal og Hansen er åpenbar. Der Carl Martin Hansen bruker en eksistensialistisk tilnærming og søker å erfare den Andre (Kierkegaard), som et annet fritt subjekt som bebor den samme verden som en selv, griper Kwestan Jamal fatt i symbolene som karakteriserer den Andre gjennom sin bruk av subjektets hår, blick eller omgivelser. Carl Martin Hansens trygge bakgrunn fra Danmark og Kwestan Jamals motsatte erfaring som kvoteflyktning fra Kurdistan bærer i seg det den danske filosofen K.E. Løgstrup (1999) kaller forente motsetninger. Åpenhet og respekt forholder seg til hverandre som forente motsetninger. Skal vi for eksempel diskutere et emne med et annet menneske, forutsetter det at vi er i

stand til å skille mellom grunner og motiver. I eksistensiell forstand innebærer likeverd at et helhetlig jeg møter et helhetlig du, og det er slik disse to kunstnerne har funnet en felles plattform å arbeide ut fra. Begge har tegnemediet i bunnen, enten det skjer gjennom Hansens fargeblyanter eller penselføring eller i Jamals tegninger med kvinnehår. Men begge har også maleriet og fotografiet som felles medium. Hansens landskapsfoto er klare, skarpe som en knivsegg i sine kontraster, mens Jamal oppnår en tilsvarende effekt i sine foto av kvinner som stirrer på deg direkte. Også et sted kan representere den Andre - der hvor hjertet befinner seg - det være seg i Hansens snødekte tinder eller Jamals brune sandørken. Det

Omslag Venstre: Kwestan Jamal, akryl og kulstift på papir, 2018.

Omslag Høyre: Carl Martin Hansen, fra serien "Vibrerende notater", akryl og farveblyant på trø, 77x61 cm, 2015.

Venstre: Carl Martin Hansen, fra serien "Good times - bad times", akvarel og farveblyant på papir, 57x76 cm, 2018.

Høyre: Kwestan Jamal, oliemaleri, 70x50 cm, 2018.

som i utgangspunktet kan synes som fjernt fra hverandre forenes i de to kunstnerne verk gjennom et felles humanistisk ståsted og motivert av en felles grunn.

Carl Martin Hansen bruker primært abstraksjonen til å skape nye rom. Han bruker det abstrakte maleriet til å skape disse rommene og bygger og skaper en billedverden uten, som Jackson Pollock en gang sa; «begynnelse eller ende» med spredte eller fortettede penselstrøk. Uvegerlig vil også elementer av figurasjon kunne oppstå, og da kanskje i større grad i form av en fortettet og helhetlig romlig følelse mer enn i enkelte figurer. Den franske filosofen Maurice Merleau-Ponty snakker i sitt verk «Persepsjonens fenomenologi» (1962), om den konkrete og sanselige erfaring som kilden for ideene. Bevisst eller ubevisst anvender Carl Martin Hansen billedmessige installasjoner med sanselighet som ambisjon. Pollock sa om sine verk at publikum skulle "...passivt betrakte arbeidene og prøve å sanse maleriets innhold eller enn å knytte det opp mot et bestemt tema eller ide om hva de var forventet å skulle finne". I Carl Martin Hansens bilder ligger en estetisk sanselig helhet. Georg Wilhelm Friedrich Hegel (1770–1831) hevdet at sannheten er å finne nettopp i helheten. Men for å forstå helheten må vi gjennom en erkjennelsesprosess av personlig, sosial, politisk og kulturell utvikling. Etter at Immanuel Kant hadde vist at det er forskjell på tingen selv - og hva tingen er for oss - hevder Hegel at kunstens oppgave er å oppheve dette skillet. Kunsten kan forene form og sanselighet.

Carl Martin Hansen arbeider med landskaper, kropper og former; bygd opp med billedkunstens formale virkemidler, toner og stemninger, til serier av to- og tredimensjonale verk. Hans installasjoner gir betrakteren et rom å innta og oppleve, der kroppen og sanseapparatet aktiveres i møtet med kunstnerens univers. Det som i arbeidsprosessen kan virke tilfeldig er i realiteten grundig og nøye planlagte elementer i en helhetlig komposisjon. Som i Kierkegaards utsagn: «Når man erfarer den Andre, erfarer man et annet fritt subjekt som bebor den samme verden som en selv...(...)... Implisitt i denne erfaring ligger det også en erfaring av at den andre, som subjekt, erfarer den samme verden som du erfarer, og de ting som er i den», men at vedkommende gjør det ut fra sitt eget ståsted og forutsetninger.

Kwestan Jamal tar som kunstner utgangspunkt i de samme spørsmålene. Som en fremmed fra en annen kultur og et annet

landskap. Gjennom kunsten deltar hun i samfunnsdebatten om hvem «disse andre» er. Hun kaller dem sine hjemland. De har vært med på å forme hennes identitet og hun reflekterer over denne identiteten med foto, maleri og tegning. I forlengelsen av sine foto av kvinner som frimodig stirrer direkte på deg, slik man ikke skal i henhold til hjemlandets kodeks, arbeider Kwestan Jamal i sine nye verk med hår som identitetsfaktor. Hun tegner med hår på tekstil og papir og skaper dermed en forbindelse mellom tildekkingen og den symbolske tyngden håret kulturelt bærer med seg. Ser vi nærmere på verkene dreier hennes kunstnerskap seg mye om kultur og ideologi, landskap og identitet.

Filosofen Edmund Husserl, som grunnla fenomenologien, beskriver hvordan bevisstheten vår oppfatter fenomener: intuitivt, at vi forstår innholdet direkte og umiddelbart. Kroppslig, av personlig erfaring, gjenkjennelse og levd liv, eller empatisk, som opplevelsen av en annen menneskelig kropp som et annet subjekt. I Kwestans kunstnerskap forenes disse tre.

Men alltid når vi nærmer oss et fenomen, kanskje særlig i kunsten, legges det til en ekstra dimensjon til forståelsen; at vi tolker og danner oss en mening om innholdet ut fra hvordan vi vurderer avsenderens bakgrunn, situasjon og intensjon - eller mediet den når oss gjennom - kombinert med vårt eget ståsted i verden. Meningen oppstår i fortolkningsprosessen, uavhengig av om vi er bevisst at det foregår eller ikke. I både malerier og tegninger bruker hun naturen som utgangspunkt med elementer som både kan peke mot ørkenens sanddyner eller forsteinet norsk natur. Hennes norske og kurdiske bakgrunn flyter sammen og skaper bindeleddet som visker ut forskjellen mellom «de» og «oss» i tankevekkende prosjekter. Og dermed når hun all kunsts mål; å berøre. Verkene peker mot kultur og oppdragelse, mot levd liv og erfaringer.

En dialog forutsetter at vi er i stand til å skille mellom grunner og motiver. I en verden som stadig kommer oss nærmere gjennom media, sosiale plattformer eller fysiske møter kan det lett forekomme at motiver erstatter årsaker. I en verden av konfliktfokus svekkes dialogen og samtalen, og dermed forståelsen. Forståelsen krever villighet til å oppgi behovet for å finne et motiv og heller lete etter årsak og grunn. Dermed blir «den andre» et personlig anliggende bygget nettopp på dette grunnleggende; relasjonen.

Bjørn Inge Follevaag, Kurator